

คู่มือ ประโยค ๑-๒ “อรรถกถาธรรมบท ภาค ๒ แปลโดย พญัญชนะ” เล่มนี้ แปลมาจากอรรถกถาธรรมบท ภาษาบาลี ภาค ๒ ซึ่งเป็นผลงานของพระพุทธโฆษาจารย์ นักปราชญ์ชาวอินเดีย ผู้มีชื่อเสียง กึกก้อง เดินทางไปสิงหล (เกาะลังกา) เพื่อแปลพระไตรปิฎกและอรรถกถาจากภาษาสิงหลเป็นภาษาบาลี เมื่อ พ.ศ.๙๕๖ เป็นสำนวนการแปลอรรถกถา ซึ่งเป็นหลักสูตรวิชาแปลมคธเป็นไทย ชั้นประโยค ๑-๒ มีวัตถุประสงค์เพื่อให้ศึกษาเนื้อหาหรือเรื่องราว จำนวน ๒ วรรค คือ

อัปมาทวรรค หมวดว่าด้วยความไม่ประมาท มี ๙ เรื่อง ๑๒ คาถา คำว่า ความไม่ประมาท เป็นชื่อของสติ ผู้ที่ไม่มีความประมาทย่อมประสบผลที่พึงปรารถนาต่างๆ โดยที่สุดให้บรรลุมรรคผลนิพพาน

จิตตวรรค หมวดว่าด้วยการฝึกจิต มี ๙ เรื่อง ๑๑ คาถา คำว่า จิต หมายถึงธรรมชาติที่คิดและสังสมอารมณ์ ซึ่งผู้ที่ฝึกจิตได้ ก็ใช้อริยมรรค ข่มจิต ระงับจิตที่ดิ้นรน กวัดแกว่ง รักษาได้ยาก ห้ามได้ยาก ดิ้นรนไปมา เปลี่ยนแปลงง่าย เทียบไปไกล ไม่มีรูปร่าง ไม่มีสี อาศัยอยู่ในถ้ำนั้นให้เป็นจิตที่เกษม พ้นจากบ่วงมารคืออวิชชา ตัณหาและอุปาทานได้

คู่มือ ประโยค ๑-๒ “อรรถกถาธรรมบท ภาค ๒ แปลโดย พญัญชนะ” เล่มนี้ แปลโดยคณาจารย์มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย กล่าวถึงเนื้อหาหรือเรื่องราวอัปมาทวรรค หมวดว่าด้วยความไม่ประมาท มี ๙ เรื่อง ๑๒ คาถา ในวรรคนี้จะประมวลกล่าวถึงความไม่ประมาทเป็นทางแห่งความสำเร็จผลที่พึงปรารถนาต่างๆ โดยที่สุดเป็นทางแห่งการบรรลุอมตนิพพาน มารวมไว้ด้วยกัน เช่น เรื่องพระนางสามาวดี ว่าด้วยความไม่ประมาทเป็นเหตุให้บรรลุนิพพานปราศจากกิเลสอย่างสิ้นเชิง เรื่องนายกุมภโฆสก ว่าด้วยความไม่ประมาทเป็นเหตุให้ได้รับเกียรติยศ เป็นต้น และกล่าวถึงเนื้อหาหรือเรื่องราวจิตตวรรค

หมวดว่าด้วยการฝึกจิต มี ๙ เรื่อง ๑๑ คาถา คำว่า จิต หมายถึง
ธรรมชาติที่คิดและสั่งสมอารมณ์ ซึ่งมีคุณลักษณะคือ ดิ้นรน กวัดแกว่ง
รักษาได้ยาก ห้ามได้ยาก ดิ้นรนไปมา เปลี่ยนแปลงง่าย และยังมี
คุณลักษณะอีกคือ เทียวไปไกล เทียวไปดวงเดียว ไม่มีรูปร่าง อาศัยอยู่
ในถ้า คำว่า การฝึก หมายถึงการฝึกด้วยอริยมรรค ๔ คือโสดาปัตติมรรค
สกาคามิมรรค อนาคามิมรรค และอรหัตผล ซึ่งผู้ที่ฝึกจิตได้ ก็จะใช้
อริยมรรคขั้นใดขั้นหนึ่งข่มจิต ระงับจิตที่ดิ้นรน กวัดแกว่ง รักษาได้ยาก
ห้ามได้ยาก ดิ้นรนไปมา เปลี่ยนแปลงง่าย ทั้งเทียวไปไกล เทียวไปดวง
เดียว ไม่มีรูปร่าง อาศัยอยู่ในถ้ำนั้น ให้เป็นจิตที่เกษม พ้นจากบ่วงมาร
คืออวิชา ตัณหาและอุปาทาน ได้ และในเนื้อหาเล่มนี้ยังมีการตั้งหัวข้อ
เรื่อง เพื่อให้จดจำได้ง่าย พร้อมมีภาพประกอบ เพื่อความบันเทิงใจ